

Arthur Langeveld

Dankwoord bij de aanvaarding van de Martinus
Nijhoffprijs 2006

Arthur Langeveld (Amsterdam, 1947) studeerde Russische taal- en letterkunde aan de Universiteit van Amsterdam en was jarenlang werkzaam als docent Russische literatuur en -geschiedenis aan de Universiteit van Utrecht. Hij vertaalde veel werken uit de klassieke Russische literatuur, waaronder Oblomov van Ivan Gontsjarov, De broers Karamazov van Fjodor Dostojevski en Dode Zielen van Nikolaj Gogol, maar ook moderne schrijvers en dichters als Daniil Charms, Boris Pilnjak, Joseph Brodsky en Viktor Astafjev. In 1999 kreeg hij de Aleida Schot-prijs toegekend. Zijn proefschrift Vertalen wat er staat uit 1988 geldt als belangrijke leidraad voor vertalers en is nog steeds in druk.

Dankwoord bij de aanvaarding van de Martinus Nijhoffprijs 2006

Halverwege de jaren negentig maakte het Prins Bernhard Fonds bekend dat de uitreiking van de diverse prijzen (11 in totaal) een nieuwe opzet zou krijgen. Voortaan zou elk jaar een centrale uitreiking plaatsvinden, eerst in de Westerkerk, later in de Nieuwe Kerk te Amsterdam.

Van tien – alle tweejaarlijkse – prijzen zouden er jaarlijks vijf tegelijk worden uitgereikt, de elfde – de Martinus Nijhoffprijs en enige jaarlijkse prijs – zou in het vervolg ook tweejaarlijks worden. Dus voortaan het ene jaar vijf en het andere jaar zes prijzen.

Alle nog levende oud-winnaars steunden een petitie aan het PBF-bestuur met de oproep het jaarlijkse karakter van ‘hun’ prijs te behouden en het PBF zwichtte: de Nijhoffprijs zou jaarlijks blijven, zij het dat een afzonderlijke uitreiking zou vervallen en ook deze prijs onderdeel van de jaarlijkse centrale uitreiking zou worden.

Een groot nadeel hiervan bleek al snel: binnen het geheel bleef aanzienlijk minder tijd en ruimte over en de mogelijkheid tot een ‘mini-essay’ als dankwoord – waarin de prijs een zekere traditie had ontwikkeld – verviel. De laureaten moesten het voortaan met enkele minuten doen.

Koninklijke Hoogheid,
Dames en Heren

Negen van de tien vertalers kennen de taal waaruit ze vertalen niet, van de overigen kennen negen van de tien de taal waarin ze vertalen niet. Om maar te zwijgen van degenen die noch de ene, noch de andere taal kennen.

In deze woorden, in 1839 neergeschreven door de Franse letterkundige Charles Naudot, herken ik mijzelf. Ook ik word altijd gekweld door twijfels omtrent mijn kennis van bron- en doeltaal. Woordenboeken en naslagwerken zijn dan ook mijn steun en toeverlaat. Naar hen gaat mijn grootste dank uit. Zonder hen had ik geen fatsoenlijke vertaling op papier gekregen.

Vertalen is een eenzaam beroep dat tot een zekere blikvernaauwing kan leiden. Ik dank dan ook al mijn vrienden, kennissen, collega’s en studenten van de Universiteit van Utrecht en in de eerste plaats Sana en Tajna, die mij voortdurend duidelijk maakten dat er ook nog een wereld buiten het vertalen is.

En last but not least gaat mijn onuitsprekelijke dank uit naar de jury van de Martinus Nijhoff prijs, die er de directe aanleiding toe is dat ik twee minuten lang het woord tot u heb mogen richten.